

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
  - ก. อักษรวิธี ว่าด้วยอักษร จัดเป็น.....ก็.....๑
  - ข. เสียงก็ดี ตัวหนังสือก็ดี ชื่อว่า.....แปลว่า.....๑
๒. สลยโณโค ในพยัญชนะสนธิ แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ เอตทโวจ, อิธปโปมทติ ตัดและต่ออย่างไร ๑
๓. อะไรจัดเป็นนามนาม ๑ แบ่งออกเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ และ นามนามนั้น เป็นได้กี่ลิงค์ ๑
๔. ธาตุนั้นท่านรวบรวมจัดไว้เป็นกี่หมวด ๑ อะไรบ้าง ๑ ธาตุเหล่าใด เรียกว่า สกัมมธาตุ และ อกัมมธาตุ ๑
๕. จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูปและสาธนะมาด้วย
  - ก. สิกขียตีติ สิกขา ๑
  - ข. ปาริ คจฺจติ สีเลนาติ ปารคฺ ๑
๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
  - ก. ฌาณํ จกฺขุ อิว ฌาณจกฺขุ ๑
  - ข. จตฺสฺโส ทิสฺวา จตฺตทิสฺวา ๑
  - ค. อสุเสน (ยตุโต) รโถ อสุสรโถ ๑
  - ฌ. ชิวสุส ยตุตโก ปริจฺจเนโท ยาวชีวํ ๑
  - ง. สห มจฺจเเรน ยํ วตฺตตีติ สมจฺจเรํ (จิตฺตํ) ๑
๗. ในโคตตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ ชุตินา, มากโข, โปริสฺสํ ลงปัจจัยอะไร ๑ ในตัทธิตไหน ๑

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้
  - ก. อักษรวิหว่าด้วยอักษร จัดเป็น ๒ คือ สมัญญาภิธาน แสดงชื่ออักษรที่เป็นสระและพยัญชนะพร้อมทั้งฐานกรณ์ ๑ สนธิ ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่นให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน ๑ ฯ
  - ข. เสียงก็ดี ตัวหนังสือก็ดี ชื่อว่าอักษระ แปลว่าไม่รู้จักสั้นอย่าง ๑ ไม่เป็นของแข็งอย่าง ๑ ฯ
๒. สลยโลโค ในพยัญชนะสนธิแบ่งเป็น ๒ คือ ซ่อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันอย่าง ๑ ซ่อนพยัญชนะที่มีรูปไม่เหมือนกันอย่าง ๑ ฯ

เอตทโวจ ตัดเป็น เอต-อโวจ ถ้ามีนิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่เบื้องปลาย แปลงนิคคหิตเป็น ท ต่อเป็น เอตทโวจ, อิธปฺปโมทติ ตัดเป็น อิธ-ปโมทติ ซ่อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน ต่อเป็น อิธปฺปโมทติ ฯ
๓. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ จัดเป็นนามนาม ฯ แบ่งออกเป็น ๒ คือ สาธารณนาม ๑ อสาธารณนาม ๑ ฯ และนามนามนั้นเป็นได้ลิงค์เดียว ก็จะเป็นปูลิงค์ อดถิลิงค์ หรืออนปูลิงค์ ก็อย่างเดียบบ้าง เป็น ๒ ลิงค์ คือศัพท์อันเดียวมีรูปอย่างเดียวเป็นได้ทั้ง ๒ ลิงค์ หรือมูลศัพท์ เป็นอันเดียว เปลี่ยนแต่สระที่สุดให้แปลกกันพอเป็นเครื่องหมายให้ต่างลิงค์กันบ้าง ฯ
๔. ชาตุนั้นท่านรวบรวมจัดไว้เป็น ๘ หมวด คือ หมวด ภู ฐ ฑ ฑู ฑี ฑุ ฑนุ และหมวด จุ ฐ ชาตุ ฯ ชาตุเหล่าใดเรียกหากรรม ชาตุเหล่านั้น เรียกว่า สกัมมชาตุ ชาตุมีกรรม, ชาตุเหล่าใดไม่ต้องเรียกหากรรมคือสิ่งอันบุคคลพึงทำ ชาตุเหล่านั้น เรียกว่า อกัมมชาตุ ชาตุไม่มีกรรม ฯ

๕. ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้พร้อมทั้งบอกรูปและสาธนะมาดังนี้
- ก. แปลว่า (ธรรมชาติใด) อันเขาศึกษา เหตุนั้น (ธรรมชาตินั้น) ชื่อว่า
อันเขาศึกษา เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ฯ
- ข. แปลว่า (ผู้ใด) ย่อมถึงซึ่งฝั่งโดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้ถึงซึ่งฝั่ง
โดยปกติ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งตัสลิตะ ฯ
๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
- ก. ชื่อวิเสสโนปมบท กัมมชารยสมาส ชนิดอุปमानุตรบท ฯ
- ข. ชื่ออสมหารทิกุสมาส ฯ
- ค. ชื่อตติยาตปปริสสมาส ฯ
- ฅ. ชื่อนิปาตปุพพะอะอัพยยีภาวสมาส ฯ
- ง. ชื่อสหบุพพบทพหุพพิหิสมาส ฯ
๗. ใน โคตตัตถิต มีปัจจัย ๘ ตัว คือ **ณ, ฌายน, ฌาน, ฌะย, ฌิ, ฌิก, ฌว,**
ฌร ฯ
- ชุตินา** ลง **มนตุ** ปัจจัย ในตทัสตถิตัตถิต
- มาคโร** ลง **ณ** ปัจจัย ในราคาทิตถิต
- โปริสสุ** ลง **ณฺย** ปัจจัย ในภาวตถิต ฯ